

SAOPŠTENJE 93/2024

Datum objave:
1.7.2024.

Preliminarni podaci

Biljna proizvodnja

2023. godina

Korišćeno poljoprivredno zemljište u 2023. godini iznosi 263 522,3 ha, što u odnosu na 2022. godinu predstavlja rast od 3,9%. U ukupnom korišćenom poljoprivrednom zemljištu preovladavaju površine višegodišnjih livada i pašnjaka sa učešćem od 94,6%, dok su oranice zastupljene sa 2,7%, stalni zasadi 2% i okućnice 0,7%. U odnosu na 2022. godinu površina višegodišnjih livada i pašnjaka bilježi rast od 4%, oranica za 5,8%, dok pad se bilježi kod stalnih zasada za 2,8% i okućnica 0,8%.

Ukupna proizvodnja kukuruza za zrno u 2023. godini iznosila je 3 166,3 t, što je za 12,5% više u odnosu na 2022. godinu. Povećanje proizvodnje bilježe i sljedeće kulture: paprika (za 1,3%), krastavac (3,7%), lubenice (za 6,4%) i dinje (za 3,6%).

U odnosu na 2022. godinu povećana je ukupna proizvodnja: mandarine (za 3,1%), dok se smanjila proizvodnja šljive, jabuke, kruške, breskve i masline.

Ukupna proizvodnja grožđa u 2023. godini smanjena je za 23,1% u odnosu na prethodnu godinu.

Grafik 1. Korišćeno poljoprivredno zemljište

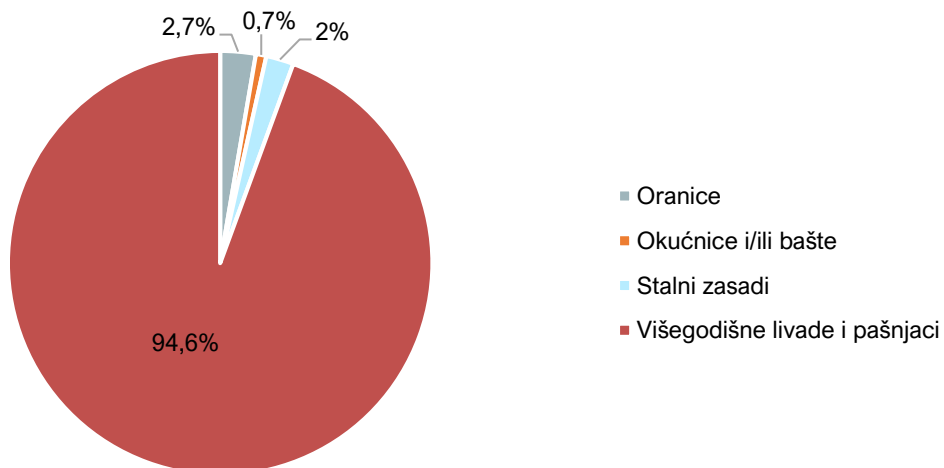

Tabela 1. Korišćeno poljoprivredno zemljište po kategorijama

	2022	2023	Indeksi 2023 2022
Korišćeno poljoprivredno zemljište	253 671,4	263 522,3	103,9
Oranice	6 723,2	7 111,3	105,8
žita za zrno	2 298,1	2 311,9	100,6
krompir	1 565,3	1 561,0	99,7
povrće, lubenice i dinje	1 243,6	1 349,6	108,5
krmno bilje	1 393,2	1 649,5	118,4
ostalo bilje na oranicama i ugari	223,0	238,6	107,0
Okućnice i/ili bašte	1 952,0	1 937,1	99,2
voće	706,6	690,7	97,8
vinogradi	105,1	102,7	97,8
krompir	528,8	531,3	100,5
povrće	611,5	612,2	100,1
Stalni zasadi	5 449,1	5 294,7	97,2
Voćnjaci	2 598,0	2 613,4	100,6
Voćnjaci-ekstenzivni	1 172,7	1 168,4	99,6
Voćnjaci-plantažni	1 425,3	1 445,0	101,4
Vinogradi-plantažni	2 784,0	2 617,1	94,0
Rasadnici	67,2	64,1	95,4
Višegodišnje livade i pašnjaci	239 547,1	249 179,3	104,0

Tabela 2. Proizvodnja žita, krompira i krmnog bilja na oranicama

	Požnjevena površina, ha		Indeksi 2023 2022	Proizvodnja, t		Indeksi 2023 2022	Prinos, t/ha	
	2022	2023		2022	2023		2022	2023
Pšenica	756,6	756,6	100,0	2,047,9	2 111,3	103,1	2,7	2,8
Raž	135,9	134,5	98,9	327,89	310,1	94,6	2,4	2,3
Ječam	310,7	298,5	96,1	814,1	775,6	95,3	2,6	2,6
Ovas	230,8	234,4	101,6	602,7	703,7	116,8	2,6	3,0
Kukuruz za zrno	619,7	638,2	103,0	2,813,3	3 166,3	112,5	4,5	5,0
Ostala žita za zrno	244,4	249,7	102,2	513,9	536,3	104,4	2,1	2,1
Krompir	1 565,3	1 560,1	99,7	23 150,9	23 424,4	101,2	14,8	15,0
Djetelina	348,7	342,5	98,2	2 618,5	2,459,7	93,9	7,5	7,2
Lucerka	336,7	340,9	101,2	2 469,5	2,368,7	95,9	7,3	6,9
Ostalo krmno bilje	981,9	967,4	98,5	12 059,2	11 777,4	97,7	12,3	12,2

Tabela 3. Ukupna proizvodnja povrća, lubenica, dinja i krompira

	Požnjevena površina, ha		Indeksi <u>2023</u> <u>2022</u>	Proizvodnja, t		Indeksi <u>2023</u> <u>2022</u>	Prinos, t/ha	
	2022	2023		2022	2023		2022	2023
Crni luk	139,8	139,9	100,0	2 674,2	2 667,6	99,8	19,1	19,1
Kupus	342,4	338,5	98,9	12 004,7	11 664,3	97,2	35,1	34,5
Paradajz	136,8	135,8	99,2	4 329,6	4 353,4	100,5	31,6	32,1
Paprika	219,0	220,2	100,6	5 331,0	5 402,2	101,3	24,3	24,5
Krastavac	67,8	67,8	100,1	2 224,8	2 306,3	103,7	32,8	34,0
Lubenice	417,3	437,6	104,9	17 596,0	18 727,3	106,4	42,2	42,8
Dinje	77,7	80,3	103,4	2 239,1	2 319,1	103,6	28,8	28,9
Krompir	2 094,1	2 091,4	99,9	32 461,6	32 441,5	99,9	15,5	15,5
Ostalo povrće	441,1	440,9	100,0	7 828,9	7 890,5	100,8	-	-
Pasulj	101,6	100,7	99,1	295,8	295,1	99,8	2,9	2,9

Tabela 4. Ukupna proizvodnja voća, citrusa i maslina

	2022		2023		Indeksi ukupne proizvodnje <u>2023</u> <u>2022</u>
	Proizvodnja - ukupno, t	Od toga proizvodnja na plantažama, t	Proizvodnja - ukupno, t	Od toga proizvodnja na plantažama, t	
Šljive	9 665,5	1 265,7	8 516,8	1 076,0	88,1
Jabuke	7 349,8	1 574,4	6 164,0	1 499,6	83,9
Kruške	2 436,6	349,6	1 719,0	344,5	70,6
Breskve	1 300,0	1 254,4	904,9	852,1	69,6
Mandarine	2 897,2	2 695,6	2 987,2	2 666,2	103,1
Maslinae	792,9	492,1	683,5	414,1	86,2

Tabela 5. Proizvodnja grožđa

	2022		2023		Indeksi ukupne proizvodnje <u>2023</u> <u>2022</u>
	Proizvodnja - ukupno, t	Od toga proizvodnja na plantažama, t	Proizvodnja - ukupno, t	Od toga proizvodnja na plantažama, t	
Ukupno	21 172,7	19 945,1	16 283,0	15 293,5	76,9

Tabela 6. Proizvodna sijena na livadama

	Površina, ha		Indeksi <u>2023</u> <u>2022</u>	Proizvodnja, t		Indeksi <u>2023</u> <u>2022</u>	Prinos, t/ha	
	2022	2023		2022	2023		2022	2023
Livade	72 261,5	74 133,1	102,6	210 009,0	211 876,6	100,9	2,9	2,9

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Istraživanje se sprovodi na osnovu Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl. list Crne Gore”, br. 18/12 i 47/19), a u skladu sa Godišnjim planom zvanične statistike za 2021. godinu („Sl. list Crne Gore”, br. 7/2021). Prilikom izrade Instrumenata za sprovođenje istraživanja o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa korišćena je Regulativa 543/2009 Evropskog parlamenta i Savjeta i Priručnik za sprovođenje godišnjih istraživanja statistike biljne proizvodnje.

Istraživanjem o ostvarenim prinosima kasnih usjeva, voća i grožđa prikupljaju se podaci o površinama poljoprivrednog zemljišta po kategorijama korišćenja, zasijanim i požnjevenim površinama po pojedinim usjevima, ostvarenoj proizvodnji ratarskih kultura, povrća, voća i grožđa.

Istraživanjem su obuhvaćene poljoprivredne organizacije (poljoprivredna preduzeća i zemljoradničke zadruge) i porodična poljoprivredna gazdinstva koja se bave biljnom proizvodnjom. Podaci za poljoprivredne organizacije (poljoprivredna preduzeća i zemljoradničke zadruge) prikupljani su izvještajnom metodom, a za porodična poljoprivredna gazdinstva anketnom metodom.

Korišćeno poljoprivredno zemljište obuhvata oranice, okućnice i/ili bašte, voćnjake, vinograde, rasadnike, livade i pašnjake bez obzira na tip vlasništva (vlastito zemljište ili zemljište uzeto u zakup).

Oranice su površine zemljišta koje se redovno obrađuju i usjevi se siju/sade prema određenom redosledu (plodored). Na oranicama se gaje žita, industrijsko bilje, krompir, krmno bilje, povrtarsko bilje, cvijeće i sjeme i rasad.

Okućnice i/ili bašte su površine na kojima se gaje biljne kulture (različite vrste povrća, krompir, voće i vinova loza) namijenjene za ishranu članova gazdinstva i uglavnom nijesu namijenjeni za prodaju. Samo povremeni višak proizvoda sa ovih površina prodaje se izvan gazdinstva.

U ostala žita za zrno uključena je: heljda, proso, sirak i dr.

U ostalo krmno bilje uključeno je: kukuruz za zelenu masu, travne smješe, travno djetelinske smješe, stočna repa i dr.

U ostalo bilje na oranicama uključeno je: industrijsko bilje, cvijeće i ukrasno bilje i proizvodnja sjemena i rasada.

Ostalo povrće uključuje: mrkvu, bijeli luk, karfiol, brokoli, kelj, salata, spanać, patlidžan, tikvice i dr.

Požnjevena površina je površina sa koje je požnjeven usjev i ubran prinos.

Plantažni voćnjaci su površine pod voćnim stablima sa određenim razmakom između redova i u redu. U njima se može vršiti mehanizovana obrada i po pravilu se sprovode ostale agrotehničke mjere.

Ekstenzivni voćnjaci su poluintenzivni ili ekstenzivni voćni zasadi namijenjeni uglavnom za sopstvenu potrošnju. Uključena su stabla koja se nalaze u dvorištima, na okućnicama, međama, uz puteve idr, kao i stabla različitih voćnih vrsta. Površina ekstenzivnih voćnjaka upisuje se samo ako površina nije upisana kao livada i u slučaju ako je ekonomska vrijednost voćnjaka veća.

Vinogradi su zasadi vinove loze namijenjeni za proizvodnju grožđa.

Plantažni vinogradi – površine pod vinovom lozom sa određenim razmakom između čokota, u kojima se može vršiti mehanizovana obrada i po pravilu sprovode se ostale agrotehničke mjere.

Rasadnici su površine zemljišta na kojima se uzgajaju mlade drvenaste biljke namijenjene za kasnije presađivanje, a obuhvataju: voćne sadnice, sadnice vinove loze, ukrasnog bilja i šumskog drveća.

Livade – zemljište koje se trajno (pet ili više godina) koristi za rast zelene stočne hrane i nije uključeno u plodored.

Pašnjaci – zemljište koje se koristi za ispašu stoke.

Prilikom korišćenja podataka navesti:

„Izvor podataka: Uprava za statistiku - MONSTAT“

Više podataka, kao i detaljna metodološka objašnjenja možete naći u sekciji: [Biljna proizvodnja](#)